

HOE KATTEN MIJN REDDING WERDEN

COURTNEY GUSTAFSON

HOE KATTEN MIJN REDDING WERDEN

Vertaald door Louise Koopman

Nieuw Amsterdam

© 2025 Courtney Gustafson

Oorspronkelijke titel *The Cats of Poets Square*

Oorspronkelijke uitgever Crown. Crown is onderdeel van Penguin Random House.

Published by arrangement with Frances Goldin Literary Agency, Inc. through Sebes & Bisseling Literary Agency.

© 2025 Nederlandse vertaling Louise Koopman / Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

*All rights are reserved, including those for text and data mining,
AI training and similar technologies.*

Omslagbewerking Villa Grafica

Foto auteur © Steven Meckler

NUR 320

ISBN 9789046831953

www.nieuwamsterdam.nl

Nieuw Amsterdam maakt deel uit van Park Uitgevers

Voor Monkey

Het verschil tussen de begrippen *wild* en *verwilderd* lijkt misschien subtiel, maar het doet er wel degelijk toe. Een wild dier heeft geleerd te overleven zonder inmenging van de mens. Een verwilderd dier is anders. Verwilderde dieren zijn ooit gedomesticeerd geweest en zijn om wat voor reden dan ook bij mensen weggegaan om op zichzelf verder te leven. Verwilderde dieren – hun verleden, hun toekomst, en hun kans op overleven – zijn onlosmakelijk verbonden met de mens. Hun levens zijn verstrengeld met de onze.

Verwilderd betekent, ondanks het woord ‘wild’ dat erin zit, gewoon dat een dier in de steek is gelaten door het systeem dat dieren tot huisdieren maakt.

Inhoud

Poets Square

13

Mijn overgevoelige hartje

31

Honger

47

Mannen vinden katten maar slettenbakken

63

Sad Boy en Lola

81

Bubbles

103

Moederschap

125

Kattenvideo's die viraal gaan en de *American Dream*

147

In dit hoofdstuk gaan katten dood

167

Afval

185

Mezelf laten gaan

207

De hotdogman

225

Het Duivenhuis

245

Een onvolledige lijst van de namen die ik de katten heb gegeven

265

Dankwoord

267

Poets Square

Ik verhuisde als eerste naar het kleine stenen huisje in Poets Square, een buurt waar de meeste straten naar dichters vernoemd waren. De huurtermijn van Tims huis liep nog een paar weken door, en hij was nog bezig zijn spullen in te pakken, zijn kasten leeg te ruimen, en alles grondig schoon te maken zodat hij zijn borg terug zou krijgen. Ik was al vertrokken uit mijn vorige huis en was bezig met een ontdekkingsstocht naar alle mogelijkheden die onze nieuwe woning bood, ons kleine huurhuisje, de plek die we samen hadden uitgekozen. Ik was klaar voor een totaal ander soort leven.

Ik sliep op een kale matras in onze toekomstige slaapkamer en in mijn hoofd had ik het al helemaal bedacht: wat we aan de muur zouden hangen, de speakers in de woonkamer, de muziek die je op de achtergrond zou horen. Hoe we ons hier veilig zouden afschermen voor de wereld, Tim en ik. Het was een rustige buurt. Geen probleem kon ons raken.

Die eerste nacht in het nieuwe huis zat ik in mijn eentje in de lege woonkamer, elk geluidje klonk hol door de kille akoestiek van de kale muren. De televisie was nog niet geïnstalleerd, het

internet deed het nog niet. Ik was die avond alleen maar aan het luisteren, aan het wennen aan de geluiden van de buurt. Ik hoorde iets bij de deur, misschien was het de wind. Een geluid in de achtertuin. En iets wat klonk als voetstappen op het dak.

Ik bleef maar steeds naar buiten kijken – hoorde ik de deur nou klapperen? Tikte er iemand tegen het raam? – maar er was niks te zien. Ik had kunnen denken dat ik het me inbeeldde, maar mijn hond Maggie hoorde het ook: haar oren draaiden onrustig rond in de richting van het geluid van rennende pootjes boven het plafond van de slaapkamer. Ik bleef die hele eerste nacht op, hoorde het gebonk tegen de vuilnisbakken naast de oprijlaan, en keek naar de buitenlichten die steeds weer aansprongen als er iets bewoog. En steeds was er niemand.

De volgende ochtend, mijn eerste ochtend in het nieuwe huis, stond ik vroeg op en liep naar buiten, het daglicht gaf me nieuwe moed. De bewijzen lagen voor het oprapen. Op de stoep voor het huis, het dak, het pad naar het huis: overal afdrukken van kleine pootjes.

Voordat we gingen samenwonen woonde Tim tien minuten bij me vandaan, in het centrum van Tucson, in een appartementencomplex met een binnenplaats, afgesloten met een hek, waar altijd een paar zwefkatten rondliepen. We hadden een favoriet: een grote bruine die we Paddenstoelenrisotto noemden. ‘Je kunt een kat elke naam geven die je maar wilt,’ zei Tim, en daar had ik nooit eerder bij stilgestaan. Ik zou me suf gepeinsd hebben over een naam, om precies de goeie te vinden. Tim liep naar buiten, zag een zwefkat en gaf hem zonder er verder over na te denken de naam van wat hij het laatst gegeten had.

Het was de zomer dat de bergen in brand stonden. Overal in

de stad hing de geur van de laaghangende rookwolken. De pandemie was net uitgebroken en Tim en ik zaten met z'n tweeën in onze bubbel, met z'n tweeën in onze prille relatie. Ik was elke nacht bij hem en vanaf het balkon van zijn appartement konden we alles zien gebeuren: de ambulances die met gierende sirenes naar het ziekenhuis reden, de demonstranten bij het politiebureau, de vlammen die oplaaiden in de bergen. De katten die rondliepen in de bosjes onder ons, hun gekrijs dat soms opklonk in de nacht.

Die zomer voelde beladen, maar ook rustig, we zagen de wereldproblemen voorbijgeschuiven maar voelden ons er ver van verwijderd. Het vuur dat zich een weg door het bos vrat – hoe zouden we het in vredesnaam kunnen stoppen? Ik ging naar mijn werk met een mondkapje op en beschermde mezelf tegen de rook. Geconcentreerd richtte ik me louter op mezelf en Tim, op hoe mijn leven eruit zou kunnen zien in onze ontluikende relatie. Ik denk dat ik mezelf wel als een goed mens beschouwde toen. Ik had de bergen niet in de fik gestoken. Elke avond zat ik bij Tim op de bank, keek hoe hij voor me kookte, koesterde me in de veiligheid van zijn met hekken afgeschermd appartementencomplex, zijn warme maaltijden, zijn aandacht. Elke nacht liep Tim met me mee naar mijn auto en kustte me in het donker, zocht naar Paddenstoelenrisotto, de kat, de piekerige vacht die in het donker verdween. Het was de eerste keer in mijn kleine leven dat ik het gevoel had dat het zomaar eens afgelopen zou kunnen zijn met de wereld, maar in plaats van er iets aan proberen te doen was ik bezig verliefd te worden.

Die dag volgde ik de afdrukken van de pootjes rond het huis, en probeerde erachter te komen waar een kat vandaan zou kunnen

zijn gekomen of naartoe ging, maar er waren te veel pootafdrukken om daar wijs uit te kunnen worden. Ik zei niks tegen Tim, zelfs niet na een paar weken, toen hij ook verhuisd was en we samen in onze nieuwe slaapkamer sliepen. Elke nacht hoorde ik de kat – of waren het er twee of drie? – over het dak lopen, van het hek af springen, over de oprit rennen.

Ik was altijd bang om dingen te verpesten, maar nu had ik voor het eerst in jaren het gevoel dat er iets goed ging in mijn leven, dat ik gewoon naar bed kon gaan om me daar lekker veilig te voelen, zonder zorgen, zonder verantwoordelijkheden, aan niemand iets verschuldigd. Het was waarschijnlijk gewoon een kat van de burens.

De nieuwe buurt was rustiger dan waar ik eerst had gewoond, en ook donkerder – geen straatverlichting – en vanuit de achtertuin zag ik meer sterren dan vanuit andere huizen waar ik gewoond had. Elke avond nadat Tim was gaan slapen, sloop ik naar buiten het donker in en bleef daar zwijgend staan, starend naar de sterrenhemel die zich boven me uitstreckte. Maar in het donker stond ik te wachten op iets anders dan sterren. Als ik lang genoeg stilstond, zag ik ze: de oplichtende ogen, een staart die in de struiken verdween. Er waren meer dan drie katten, concludeerde ik uit de bewegingen op het dak, de donkere schaduw langs de rand van het grasveld. In het donker keken we naar elkaar, ik en die oneindige ogenparen.

‘Is het je al opgevallen dat er hier altijd wel een paar katten rondlopen?’ zei Tim op een ochtend toen hij koffie stond te maken in onze nieuwe keuken.

‘Ja,’ zei ik. ‘Het zijn er best een paar.’

De eerste kat die ik overdag zag was grijs en wit, mager met

lange poten, hij lag in diepe slaap op de motorkap van mijn auto toen ik naar mijn werk wilde gaan. ‘Sorry,’ fluisterde ik de kat toe, en toen ik met mijn sleutels rammelde deed hij zijn gele ogen open, zette met een paniekerige blik een hoge rug op, zoals katten dat doen, en rende weg. Toen ik die avond thuiskwam, zat er een zwarte kat op de stoep voor de deur. De volgende ochtend zag ik een oranje staart in de struiken van onze achtertuin verdwijnen, en zat er een lapjeskat op het hek. Tim was nog bezig dozen ons huis in te sjouwen, we waren nog niet klaar met het uitpakken van onze huisraad.

‘Ja, klopt,’ zei hij, toen ik hem van de lapjeskat vertelde. ‘Die zag ik vanochtend.’ Hij schoof de zonwering aan de kant en keek naar buiten. ‘O, die is het niet,’ zei hij.

Soms wist ik echt zeker dat ik buiten een zwarte kat had zien zitten, als een voorteken, en dan keek ik even later weer uit het raam en dan zag ik een witte kat op die plek. Het was alsof er telkens een andere kat buiten zat als ik maar even met mijn ogen knipperde, alsof ze uit het niets tevoorschijn kwamen. Als ik naar buiten ging om te kijken of er post was en naar de lucht keek, zag ik een enorme kat in de boom zitten, die naar me zat te gluren. En als ik de achterdeur uit liep, stond ik oog in oog met een slanke siamees met schele blauwe ogen en bruine poten, het leek of ze kniehoge laarzen aanhad. Het voelde als een soort *Bananasplit*, alsof er iemand bezig was te testen hoeveel verschillende katten hij op onze oprit kon loslaten voordat we krankzinnig werden.

Ik begon aantekeningen te maken, en noteerde elke kat. ‘Die witte kat die je vanochtend zag, had die kort of lang haar?’ vroeg ik Tim als ik hem tijdens de lunchpauze belde. Ik had een opschrijfboekje, en ik checkte de informatie met mijn aantekeningen. ‘Lang haar,’ zei hij. ‘En hij was niet helemaal wit. Hij had een beetje oranje op zijn staart.’

Dat was een nieuwe. Ik noteerde het.

‘Waar komen ze vandaan?’ vroeg Tim. ‘Waar verstoppen ze zich?’

We hadden de omgeving van het huis verkend voordat we erin trokken en toen waren er geen katten. En overdag waren ze er nog steeds nauwelijks. We vroegen onze huisbaas en onze nieuwe buren of ze iets over de katten wisten. Ik was een beetje bang dat ze nee zouden zeggen, misschien verzon ik het wel allemaal. De verhuurder dacht dat de katten van een van de buren waren; ze herinnerde zich vaag dat er zwervkatten in de buurt zaten. ‘O, ja hoor,’ zeiden alle buren, met een wegwuivend gebaar. ‘Er zitten hier wel een paar zwervkatten.’

Tim maakte in die tijd dat we net bij elkaar waren gaan wonen heel vaak risotto. Hij was dol op koken, en dan vooral steeds opnieuw hetzelfde recept waarbij hij de smaken door kleine aanpassingen steeds verder perfectioneerde. Ik kon de verschillen niet proeven met mijn niet-verfijnde smaakpapillen, maar Tim knikte goedkeurend of smakte, genietend van elk hapje, hij wist hoe hij het gerecht geleidelijk steeds beter kon krijgen. Ik benijdde hem om zijn toewijding en zijn precisie.

Bijna elke avond kookte hij een grote pan vol, boog zich over de kookdampen en stond eindeloos te roeren, terwijl ik op de bank lag of wat in de keuken rommelde. Ik kookte niet en het had altijd gevoeld als falen dat ik mezelf nauwelijks kon voeden. Het was al een tijdje geleden dat er iemand zo voor me gezorgd had, en ik koesterde dat gevoel. Jarenlang had ik in de overlevingsstand gestaan, ik had alleen gewoond en het had me uitgeput, niets in mij was in staat geweest zorg op te brengen voor iemand anders.

En toen waren er ineens die kommen stomende romige rijst elke dag, tot pap gekookt, de notige smaak van de paddenstoelen, de kaas die Tim eroverheen strooide. Het warme huis dat we opeens deelden. De katten buiten. We begonnen een beetje over ze te kibbelen. Ik maakte me zorgen om de katten, om alle katten, zelfs de katten die ik nog niet had gezien. Bij mijn laatste telling waren het er toch zeker een stuk of twaalf geweest. Hoe lang hielden ze het daarbuiten al vol? Moest ik ze eten geven? Ik probeerde ze heel bewust geen namen te geven, mijn hart niet aan ze te verpanden.

Maar toen werd het september en de bosbranden waren gedoofd, uitgeblust tot een smeulende streep aan de horizon. Ik zag het vanuit onze achtertuin, het gloeiende litteken, de streep rode brandvertrager die uit helikopters werd gestort. Zie je wel, dacht ik terwijl ik wegkroop in het bed waar we samen sliepen. Ze hadden mijn hulp niet nodig bij het blussen van het vuur. Als ik iets maar lang genoeg negeerde, dan loste iemand anders het wel op.

Al die katten die buiten liepen te schreeuwen hadden mij niet nodig. Ik was er bijna van overtuigd.

Tijdens mijn jeugd was ik zo gek op katten dat ik vaak net deed of ik er zelf een was. Toen ik allang de leeftijd niet meer had dat het allemaal nog heel schattig is, kroop ik nog rond op handen en voeten en weigerde ik ontbijt als mijn ouders de muesli niet in een voerbakje voor me op de grond zetten. We hadden een kat, een chagrijnige lapjeskat die altijd een beetje een vettige vacht had, en hoewel ze nauwelijks tolereerde dat ik haar aanraakte, vond ik haar heel lief, zo'n vreemd klein wezen dat gewoon bij ons woonde – het voelde bijna magisch, terwijl ze al-

leen maar zat of blies. De met hout betimmerde wanden van mijn kinderslaapkamer waren behangen met glimmende posters van puppy's en kittens – met vlinders die op hun neus waren geland – en babydieren die uit dozen tuimelden en rondparadeerden in tuinen.

Ik was gek op dieren. Ik was een kattenmens.

Wat ik nooit begrepen had, zelfs niet als volwassene die af en toe vrijwillig honden uitliet bij het plaatselijke asiel, was dat in alle echte dieren een wild beest schuilt, ze hebben altijd iets wilds. Hun biologische instinct. De manier waarop ze jongen werpen, waarop ze sterven, hoe ze zich voortplanten, wat ze doen om te overleven.

Katten waren altijd een grote troost voor me: zachte wezens die hun rustige leven in onze huizen sleten, opgerold bij de haard, waadpotend op een dekentje, slaperig en tevreden. Ik had er nooit over nagedacht – daar was nooit aanleiding voor geweest – wat er met katten zou gebeuren als je ze buiten zette en ze daar liet, ze toestond om terug te keren naar hun wilde zelf, om hun biologische inborst de zaak weer te laten overnemen.

Ik wist niet hoe ik op die manier van dieren kon houden.

Mijn enige ervaring met dode katten – überhaupt met de dood eigenlijk – was met die lapjeskat uit mijn jeugd, die vijftien werd en toen pijnloos stierf bij de dierenarts in mijn moeders armen. Ik was erbij, ik bleef in de behandelkamer toen het gebeurde. Ik had me dapper gevoeld dat ik bleef terwijl de dierenarts me de keuze had gegeven weg te gaan, alsof ik nu zou kunnen zeggen dat ik de dood had aanschouwd.

Maar ik had de dood aanschouwd in een roestvrijstalen omgeving met een injectiespuit, een pijnloos einde van een lang leven. Bij een kat die nooit buiten het gezelschap van mensen had verkeerd, geen enkele dag van haar vijftienjarige kattenleven.